

4. Etika i društvena odgovornost menadžmenta

Etika i društvena odgovornost menadžmenta

Predavanje iz Osnova menadžmenta

Etika i moral

- ✿ etika je filozofska disciplina koja istražuje moralne težnje i ciljeve, te izvore i temelje morala
- ✿ etika je širi pojam od morala ⇒ etika predstavlja filozofsko i teoretsko shvaćanje morala, dok je moral konkretni oblik ljudske slobode normiran pravilima ponašanja među ljudima
- ✿ moral možemo definirati kao sveukupnost važećih moralnih normi, prosudbi i institucija ⇒ skup pisanih i nepisanih pravila o ponašanju ljudi, koji se temelje na etičkim normama

✿ navedene definicije etike upućuju na sljedeće:

1. etiku imaju ljudi, a ne organizacije
2. etičko ponašanje se razlikuje od osobe do osobe
3. etika je relativna, a ne apsolutna

✿ etičke teorije je moguće grupirati u tri osnovne skupine:

1. deskriptivna etika
2. normativna etika
3. metaetika

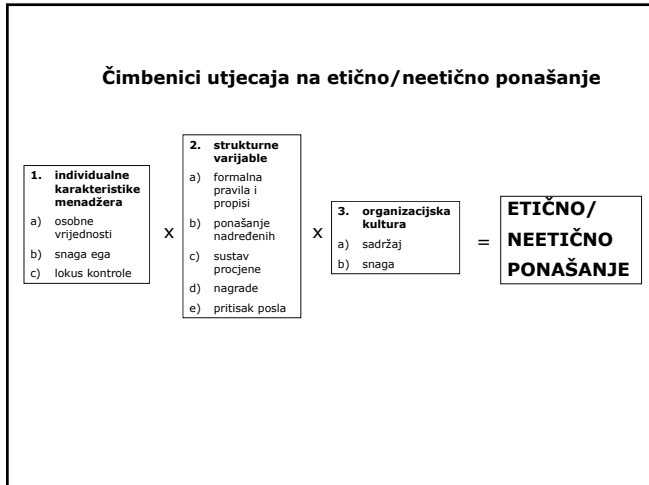
- ✿ deskriptivna etika podrazumijeva proučavanje i opisivanje morala ljudi, kulture i društva ⇒ osigurava temeljnu materiju normativnoj etici
- ✿ normativna etika formira i povezuje različite moralne norme, pravila i vrijednosti društva, pronalazi temelj za izvođenje posebnih ili pojedinačnih normi, te opravdava temeljne principe moralnosti
- ✿ metaetika se bavi značenjem moralnih termina te logikom moralnog zaključivanja
- ✿ menadžerska etika se ubraja u deskriptivne (opisuje moralnost koja se koristi u poslovanju), te normativne (predstavlja moral kojim treba biti vođen u poslovnom procesu)

✿ u donošenju odluka menadžeri se uglavnom koriste normativnom etikom i to kroz sljedeće pristupe:

1. utilitarni pristup ⇒ propisuje etičke standarde za menadžere, a koji se odnose na organizacijske ciljeve, efikasnost i sukob interesa
2. individualistički pristup ⇒ promovira osobne interese na dugi rok
3. moralno-pravni pristup ⇒ etički korektna odluka najbolje podržava prava ljudi na koje utječe
4. pristup pravde ⇒ temelji se na standardima jednakosti, nepristranosti i poštenju

- ✿ na etički izbor menadžera utječe cijeli niz čimbenika koje je moguće podijeliti u tri grupe:
 - individualne karakteristike menadžera
 - strukturne varijable
 - organizacijska kultura
- ✿ umnoškom svih spomenutih čimbenika formira se snaga etičnog, odnosno neetičnog ponašanja poduzeća ⇒ to je moguće prikazati na sljedeći način ⇒

4. Etika i društvena odgovornost menadžmenta

Poslovna etika

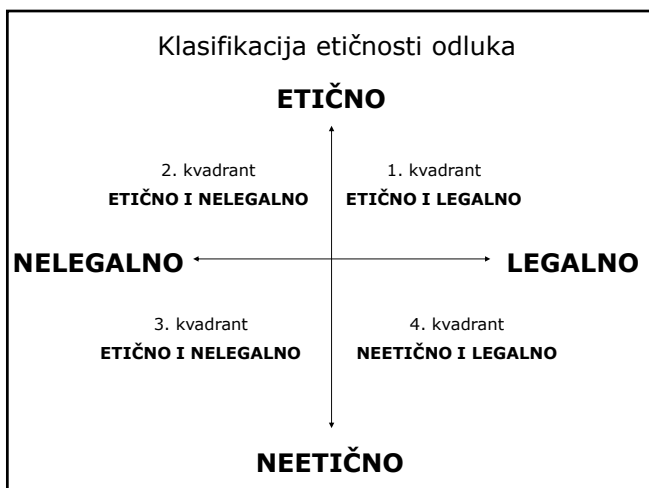
- ☀ etika se primjenjuje u svim oblicima ljudskog ponašanja
- ☀ s aspekta znanstvenih disciplina etiku dijelima u dvije temeljne skupine:
 1. profesionalna etika
 - etika i znanost
 - etika i politika
 - etika i gospodarstvo (poslovna etika)
 - etika i medicina
 - etika i ekologija
 - etika i biologija

2. primjenjena etika

- socijalna etika
- etika i pravo
- etika i zakon
- ☀ poslovna etika je način koncipiranja, sklapanja, komuniciranja i izvođenja poslova u istovremenom skladu s duhovnim, sociološkim, biološkim i prirodnim zakonitostima čovjeka i okruženja
- ☀ ako opće etičko pravilo kaže da je ugrožavanje drugih neetično i nemoralno, tada se svaki poslovni čovjek, koji svojim odlukama na bilo koji način ugrožava svoje radnike, kupce ili konkurente, ponaša nemoralno i neetički

- ☀ s aspekta menadžmenta, etika uspostavlja standarde u odnosu na ono što je dobro ili loše u vođenju i donošenju odluka
- ☀ etički problemi se javljaju kada odluke pojedinaca ili grupe mogu štetiti ili koristiti drugima
- ☀ za bolje razumijevanje etike, moguće ju je usporediti sa zakonima i slobodnim izborom ⇒

područje kodificirano zakonom (zakonski standardi)	područje etike (društveni standardi)	područje slobodnog izbora (osobni standardi)
visoka	veličina explicitne kontrole	niska

- ☀ kod donošenja odluka menadžment uzima u obzir različite vrijednosti i norme
- ☀ vrijednosti i norme mogu biti ponekad u suprotnosti jedna s drugom
- ☀ razlikuju se dvije osnovne grupe vrijednosti i normi ⇒
 1. tradicionalne poslovne vrijednosti i norme:
 - sloboda pojedinca
 - individualna odgovornost
 - rast (produktivnost)
 2. društvene vrijednosti i norme:
 - dostojanstvo čovjeka
 - zajedništvo
 - pravednost (jednakost)

4. Etika i društvena odgovornost menadžmenta

- ☀ većina se menadžera u načelu slaže s navedenim vrijednostima i normama, ali razlike često nastaju u trenutku kada je potrebno ponašati se u skladu s njima
- ☀ sve se poslovne odluke ocjenjuju, ne samo poslovnom efikasnošću, već i poslovnom etikom
- ☀ nužno je voditi računa o razlikama u etičkim i zakonskim standardima različitih društava i nacija

Društvena odgovornost

- ☀ predstavlja odnos menadžmenta prema okruženju koji se mjeri pisanim ili nepisanim moralnim pravilima, prema kojima se ocjenjuje ponašanje menadžmenta, odnosno poduzeća koje vodi
- ☀ relativno je novi poslovni pojam ⇒ nastaje krajem 60-tih godina 20. stoljeća, a podrazumijeva obvezu menadžmenta da vrši izbor i poduzima akcije koje će doprinijeti dobrobiti i interesima društva i poduzeća
- ☀ menadžer je odgovoran za poslovanje poduzeća i pred internim i pred eksternim okruženjem

- ☀ opća područja aktivnosti i društvene odgovornosti poduzeća:
 1. sprječavanje i rješavanje okolnih i ekoloških problema
 2. unaprjeđivanje obrazovanja, umjetnosti i zdravlja zajednice
 3. doprinos rješavanju općeljudskih i socijalnih problema i unaprjeđivanja zajednice
 4. unaprjeđivanje vladine uprave omogućavanjem svojim menadžerima i stručnjacima angažman na vladinim pozicijama

- ☀ tradicionalni koncept društvene odgovornosti ⇒ maksimaliziranje profita i dugoročnih interesa dioničara
- ☀ koncept socijalnih grupa ⇒ obveze prema svim grupama na koje se utječe i koje utječu na postizanje ciljeva poduzeća
- ☀ koncept pozitivne društvene odgovornosti ⇒ menadžeri imaju obvezu učiniti svijet boljim mjestom za život svih
- ☀ postavlja se pitanje vrednovanja društvene odgovornosti pojedinaca i poduzeća
- ☀ jedan od načina je usporedba sa deset zapovijedi društvene odgovornosti poduzeća ⇒

DESET ZAPOVIJEDI DRUŠTVENE ODGOVORNOSTI PODUZEĆA

1. Poduzmi korektivne akcije prije nego što se to izričito zahtjeva
2. Radi s građanima i društvenim grupama na rješavanju zajedničkih problema
3. Radi na uspostavljanju industrijskih standarda i propisa
4. Javno priznaj svoje greške
5. Uključi se u prikladne socijalne programe
6. Pomozi u rješavanju problema okoline
7. Prati promjene u društvenoj okolini
8. Uspostavi i poštuji korporacijska pravila ponašanja
9. Prihvati javne standarde o socijalnim pitanjima
10. Nastoj ostvariti profit na stalnoj osnovi

- ☀ svaki menadžer koji želi biti maksimalno moralan mora u potpunosti slijediti navedenih deset zapovijedi
- ☀ kome je menadžer odgovoran?
- ☀ zadovoljenje i vlasnika i općedruštvenih interesa je umijeće menadžmenta
- ☀ društvena odgovornost se često mjeri i mjerenjem odgovornosti na više razina ⇒ društvena odgovornost ima svoju hijerarhiju

4. Etika i društvena odgovornost menadžmenta

Menadžerska etika u poduzeću i društvena odgovornost

☀ mjere koje je moguće poduzeti za unaprjeđivanje etičke klime i društvene odgovornosti poduzeća:

1. vođenje pomoću primjera
2. etički kodeks
3. etičke strukture
4. etički treninzi i etičke vruće linije
5. podupirući whistle - blowers

- ☀ vođenje pomoću primjera ⇒ menadžer osobnim primjerom pokazuje najbolji način
- ☀ etički kodeks ⇒ formalni iskaz vrijednosti (etičkih i društvenih) poduzeća; oni mogu biti zasnovani na principima i na politici
- ☀ etičke strukture ⇒ različiti organi u poduzeću zaduženi za implementaciju etičkog ponašanja (etički komitet i etički zastupnik)
- ☀ etički treninzi i etičke vruće linije ⇒ učenje zaposlenika etici te prijavljivanje problema
- ☀ podupirući whistle – blowers ⇒ zaposlenici koji razotkrivaju ilegalnu, nemoralnu ili nezakonitu praksu poslodavca

- ☀ mjere koje je moguće poduzeti u poduzeću koje ne želi imati potrebu za whistler -blowersima ⇒
 - poticanje slobode izražavanja kontroverznih i različitih stajališta
 - efikasna organizacija procedure pritužbi (saslušavanje bez odgode)
 - saznati što zaposleni misle o politici društvene odgovornosti poduzeća i vršenje eventualnih promjena
 - davanje do znanja zaposlenicima da menadžment poštuje njihovu savjesnost
 - imati na umu da će nepovoljan tretman whistler – blowersa dovesti do nepovoljnog javnog mišljenja